2021

SANSKRIT — HONOURS

Fifth Paper

(Course – I)

Full Marks : 50

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates are required to give their answers in their own words as far as practicable.

Unit : I

(Marks : 30)

1. Translate into English or Bengali ***any two*** of the following verses : 4×2

(a) अग्ने यं यज्ञमध्वरं
विश्वतः परिभूरसि।
स इद्देवेषु गच्छति।।

(b) अन्ये जायां परि मृशन्त्यस्य
यस्यागृधद्वेदने वाज्यक्षः।
पिता माता भ्रातर एनमाहु-
र्न जानीमो नयता बद्धमेतम्।।

(c) सं गच्छध्वं सं वदध्वं
सं वो मनांसि जानताम्।
देवा भागं यथा पूर्वे
सञ्जानाना उपासते।।

2. How many mantras are there in the Agni Hymn of Ṛgveda I.1? Who is the seer and what is the metre of the hymn? Discuss the characteristic features of the deity as depicted in the hymn. 1+1+1+7

Or,

'कस्मै देवाय हविषा विधेम' – Which hymn does this line belong to? Who is referred to by 'क' here? Discuss the meaning of 'क' after Sāyaṇa. Bring out the import of the hymn. 1+1+3+5

3. सप्रसङ्गं मन्त्र ***एकः*** सुरगिरा व्याख्येयः। 6

(a) मया सो अन्नमत्ति यो विपश्यति
यः प्राणिति य ईं शृणोत्युक्तम्।
अमन्तवो मां त उप क्षियन्ति
श्रुधि श्रुत श्रद्धिवं ते वदामि॥

(b) उप त्वाग्ने दिवेदिवे
दोषावस्तर्धिया वयम्।
नमो भरन्त एमसि॥

(c) समानी व आकूतिः
समाना हृदयानि वः
समानमस्तु वो मनो
यथा वः सुसहासति।

4. (a) अधोदत्तेषु पदेषु यथेच्छं ***द्वयोः*** व्याकरणगता टीका लेख्या। 3×2

एमसि, अक्षासः, देवेभिः, महिना

अथवा,

(b) निम्नलिखितानां विषयानां मध्ये यथाभिमतं ***द्वयोः*** विनियोगगता टिप्पणी कार्या। 3×2

अनुरूपस्तृचः, आधानम्, पुरोऽनुवाक्या, वरुणप्रधासः।

अथवा,

(c) निम्नोद्धृतयोः सन्दर्भयोः ***एकतरस्य*** यथाभिलाषं व्याख्या कार्या। 6

(i) अग्निमीले इति सूक्तं प्रातरनुवाक आग्नेये क्रतौ विनियुक्तम्।

(ii) अग्नीषोमप्रणयने 'उप त्वाग्ने' इत्यादिकोऽनुवचनीयस्तृचः।

Unit : II

(Marks : 20)

5. प्रदत्तयोः मन्त्र***स्यैकस्य*** पदपाठरूपं प्रदर्श्यताम्। 5

1(b) अथवा 3(b)

6. (a) यथामति विषय***मेकम्*** अधिकृत्य सविशदं टीका लेखितव्या। 10

(i) स्वतन्त्रः स्वरितः।

(ii) वैदिकवाङ्मये लुङ्लकारस्य प्रयोगवैशिष्ट्यम्।

(iii) वैदिकवाङ्मये अजन्तशब्दानां रूपवैशिष्ट्यानि।

(b) अधःप्रदत्तेषु वैदिकपदेषु यथेच्छं ***पञ्चानां*** लौकिकरूपं देवनागरीलिप्यां प्रदेयम्। 5

स्वस्तये, दृष्ट्वाय, पूर्वेभिः, विश्वा, अहस्तासः, मूर्धन्, बृहतीः।